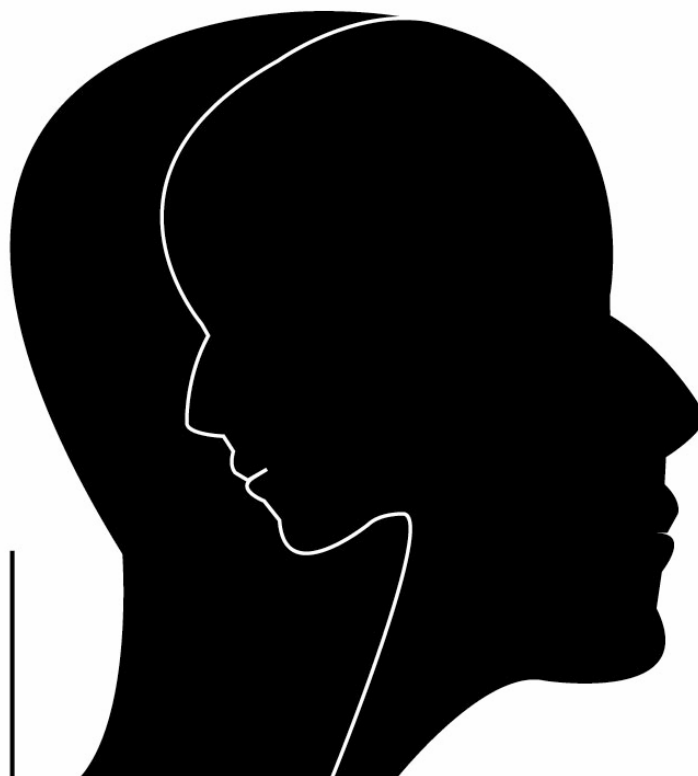

NORSK PSYKOANALYTISK FORENING

NORSK PSYKOANALYTISK INSTITUTT

NORSKPsykoanalytisk
FORENING

ÅRSMELDING FRA STYRET 2009

ÅRSMELDING 2009
NORSK PSYKOANALYTISK FORENING
NORSK PSYKOANALYTISK INSTITUTT

1. Organisasjon	
1.1 Norsk Psykoanalytisk Forening.....	s.3
1.2 Norsk Psykoanalytisk institutt.....	s.3
1.3 Den psykoanalytiske utdannelse.....	s.3
1.4 Medlemssituasjonen pr desember 2009.....	s.4
1.5 Oversikt over styre, instituttråd, utvalg og andre tillitsverv.....	s.5
2. Virksomhetsrapport fra Styret.....	s.7
3. Virksomhetsrapport fra Instituttrådet.....	s.10
4. Virksomhetsrapporter fra andre utvalg og verv.....	s.14
4.1 Rapport fra etikkutvalget.....	s.14
4.2 Rapport fra Scandinavian Psychoanalytic Review.....	s.15
4.3 Rapport fra valgkomiteen.....	s.15
4.4 Rapport fra biblioteksutvalget.....	s.15
4.5 Orientering om medlemmenes internasjonale virksomhet.....	s.16
5. Ekstern faglig virksomhet utført av Foreningens medlemmer og kandidater.....	s.17
5.1 veiledning.....	s.17
5.2 Psykoanalytisk relatert undervisning.....	s.18
5.3 Forelesninger og foredrag.....	s.19
5.4 Publikasjoner.....	s.26

1. Organisasjon

1.1 Norsk Psykoanalytisk Forening

Norsk Psykoanalytisk Forening har som formål å fremme utviklingen av og kunnskap om psykoanalysen. Et sentralt moment i virksomheten er utdanning av psykoanalytikere og etterutdanning av psykologer og psykiatere. Psykoanalysen i Norge er forankret i Freuds grunnleggende oppdagelser, men er åpen og orientert mot nye erkjennelser basert på psykoanalytisk og annen forskning. Den psykoanalytiske utdannelsen gir innføring i de viktigste tradisjoner i dagens psykoanalyse. Foreningen er engasjert i den kritiske debatt som foregår om psykoanalysens stilling både som behandlingsmetode, teori og forståelsesmåte. Norsk Psykoanalytisk Forening ble i 1934 tilknyttet International Psychoanalytical Association (IPA), som består av psykoanalytiske foreninger fra store deler av verden. Under den tyske okkupasjonen ble foreningen oppløst, men ble gjenetablert kort tid etter krigen. I 1975 ble foreningen igjen knyttet til IPA. Foruten tilknytningen til IPA er Norsk Psykoanalytisk forening med i den Europeiske Psykoanalytiske Føderasjon (EPF) og deltar aktivt i et skandinavisk samarbeid om faglige og vitenskapelige kongresser, samt om utgivelsen av tidsskriftet *The Scandinavian Psychoanalytic Review*.

1.2 Norsk Psykoanalytisk Institutt

Norsk Psykoanalytisk Institutt ble etablert i 1967 og er Norsk Psykoanalytisk Forenings utdanningsorgan. Den psykoanalytiske utdannelsen ble etablert i Norge i 1934, men opprettelse av instituttet la grunnlag for en utvidelse av den regulære utdannelsen, både i voksenanalyse og etter hvert i barneanalyse. I tillegg til de ordinære seminarer arrangerer Instituttet psykoanalytiske seminarer for psykologer og psykiatere samt allmennpraktikere. Det drives også systematisk forskning ved Instituttet. Instituttet mottar økonomisk støtte fra det offentlige ved Helsedirektoratet. Den psykoanalytiske utdannelsen kan søkes av leger i spesialistutdanning i psykiatri, barne- og ungdomspsykiatri og psykologer i spesialistutdanning i klinisk psykologi.

1.3 Den psykoanalytiske utdanning

Den psykoanalytiske utdanning består av fire ledd.

Læreanalyse. Læreanalysen strekker seg vanligvis gjennom det meste av utdanningstiden. Den foregår med minst fire timer per uke hos psykoanalytiker godkjent av foreningens styre.

Den teoretiske utdanning. Den psykoanalytiske teori- og metodeutdanningen går over åtte semestre, med teoretiske og klinisk/metodiske seminarer.

Den praktiske utdanning. Den praktiske delen av utdanningen innebærer veiledning på to eller tre psykoanalyser (fire timer per uke) med pasienter av begge kjønn og med veiledning hos forskjellige veiledere som er godkjent av foreningens styre. Denne delen går parallelt med deltagelse i de klinisk/metodiske seminarer.

Det skriftlige arbeidet er basert på egen klinisk psykoanalytisk virksomhet, og blir vanligvis presentert som foredrag på et av foreningens faglige møter.

Godkjent utdanning gir grunnlag for medlemskap i NorskPsykoanalytisk Forening, samt i International Psychoanalytical Association (IPA).

Den økonomiske tilskuddsordningen gjelder for leger og psykologer i videregående utdanning i psykoterapi/psykoanalyse. Etter stortingsvedtak fra 1984 bevilges årlig en sum for å kompensere virkningen av endringer i trygderefusjon for behandlinger. Etter de regler som er utarbeidet for ordningen kan leger og psykologer søke tilskudd til delvis dekning av utgifter direkte knyttet til deltakelse i utdannelsen. Tilskuddet er vanligvis begrenset til en periode på fem år.

Ordningen administreres av et utvalg oppnevnt av Helsedirektoratet med representanter fra NorskPsykoanalytisk Institutt og Institutt for Psykoterapi. Instituttets sekretariat kan gi nærmere opplysninger om ordningen.

Bibliotekjeningen ved NorskPsykoanalytisk Forening er tilknyttet Norsk samkatalog for bøker og tidsskrifter. Derved har andre biblioteker og låntakere tilgang til litteraturen ved biblioteket.

1.4 Medlemssituasjonen pr desember 2009

Ved utgangen av 2009 var det 86 medlemmer i NorskPsykoanalytisk Forening. Av disse er 30 læreanalytikere.

I løpet av året har Foreningen fått fire nye medlemmer: Eystein Våpenstad, Kari Tenmann, Hrefna Runarsdottir og Elisabeth Thue.

Britt Bonnevie og Gerd Inger Voje er tildelt læreanalytikerstatus.

Sølvi Kristiansen og Helge Sletvold er nye veiledere.

Det er totalt 43 kandidater, hvorav 15 har deltatt på B-kurs i 2009. Det har ikke vært arrangert A-kurs i 2009. Barneanalyseseminaret som startet i 2007 har også gått våren 2009.

Det er i løpet av året tatt opp syv nye kandidater: Turid Nicolaisen, Helene Paus Aasen, Hilde Westad Brandshaug, Ida Henriksson Bendiksbj, John Erling Gaarder, Line Stänicke og Lise Bruusgaard.

En kandidat har avbrutt utdannelsen.

Marie Nævestad døde 11.mars 2009 og Sigrunn Bruland døde 25. mai 2009.

Psykiater Martin Svartberg er på bakgrunn av søknad tatt opp som medlem i psykoanalytisk forum. Psykoanalytisk forum har nå 8 medlemmer.

1.5 Oversikt over styre, instituttråd, utvalg og andre tillitsverv

Styret:

Leder:	Sverre Varvin
Nestleder og instituttsrådsleder:	Sølvi Kristiansen
Styremedlemmer:	Thorkil Hansen
	Hanne Bygholm
	Eldar Evang
	Liv Aalen

Underutvalg for styret (leder nevnt først):

<u>Administrasjonsutvalget:</u>	Liv Aalen
	Sverre Varvin
	Anne Kullebund

<u>Utvalg for medlemsrettede aktiviteter:</u>	Thorkil Hansen
--	-----------------------

<u>Utvalg for samfunnsrettede aktiviteter:</u>	Eldar Evang
	Svein Haugsgjerd
	Anders Landmark
	Roar Olsen (Web ansvarlig)

<u>Forskningsutvalget</u>	Steinar Lorentzen
	Ira Haraldsen
	Erik Stänicke
	Hanne Bygholm
	Torberg Foss

Instituttråd:

Leder:	Sølvi Kristiansen
Nestleder / leder Opptak:	Roar Olsen
Utvalgsledere:	Tormod Knutsen
	Terje Nissen
	Inge Refnin

<u>Undervisningsutvalg:</u>	Tormod Knutsen
	Sturla Sveen
	Unni Frantzen
	Kari Høydahl (vara)
	Shahram Shaygani (kandidatrepresentant)

<u>Opptaksutvalg:</u>	Roar Olsen
	Inger Anita Brynstad
	Reidar A. Nilsen
	Mary Sjaastad

Veilederutvalget:

Inge Refnin
Mary Sjaastad
Britt Bonnevie

Barne- og ungdomspsykoanalyseutvalg:

Terje Nissen
Anne Kristin Rustad
Britt Bonnevie

Andre utvalg/verv m.m.: Etikkutvalg:

Anders Zachrisson
Bjørn Killingmo
Kari Holm

Revisorer:

Svein Amlo
Morten Vanberg

Norsk redaktør Scandinavian Review:

Helge Sletvold

Valgkomité:

Helge Sletvold
Mary Sjaastad
Reidar Nilsen

Bibliotekutvalg:

Bernt Stokstad
Reidar A. Nilsen
Torberg Foss

Pasientformidling:

Bettina Berdal

Økonomisk samarbeidsutvalg (statsoppnevnt):

Eystein V. Våpenstad
Karl Otto Hagland
Hege Wilberg

Styringsgruppe psykolog-kurs:

Kari Høydahl
Unni Frantzen

Styringsgruppe legekurs:

Tormod Knutsen
Sidsel Gilbert
Carl-Ivar Dahl

Redaksjon Kateksis:

Eldar Evang
Merete Johansen
Kari Høydahl

Web-gruppe:

Roar Olsen
Anne Kullebund

Studieplankomité:

Anders Zachrisson
Anne Kristin Rustad
Tormod Knutsen
Sturla Sveen

Rekrutteringsutvalg:

Hanne Bygholm
Roar Olsen
Merete Nergaard
Erik Stänicke

2. Virksomhetsrapport fra styret

Styret består av seks medlemmer, hver med sitt ansvarsområde. Det har vært holdt ti styremøter i 2009, hvorav åtte etter årsmøtet. Kontakten mellom styremedlemmene utenom styremøtene holdes gjennom e-postutveksling.

Styret har prioritert tre hovedsaker i 2009:

1. Utadrettede aktiviteter
2. DPPT-prosjektet
3. Jubileum

Arbeidet med de utadrettede aktiviteter ivaretas hovedsakelig av utvalg for samfunnsrettede aktiviteter. Det har vært arrangert flere åpne møter på Litteraturhuset som har vært godt besøkt og det har vært arrangert filmkveld på Cinemateket.

DPPT (Development of Psychoanalytic Practice and Training)- prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Dansk Psykoanalytisk Selskap, Finsk Psykoanalytisk Forening, Norsk Psykoanalytisk Forening, Svensk Psykoanalytisk Forening og Svensk Psykoanalytisk Selskap. Det er bevilget penger fra IPA til et to- til tre-årig prosjekt med formål å styrke psykoanalysens stilling i Norden, samt øke rekrutteringen til den psykoanalytiske utdanning.

Følgende områder er prioritert:

1. Sammenligning av situasjonen i de ulike nordiske land når det gjelder psykoanalysens stilling som behandlingsform, posisjon i psykiatrien, i akademia med mer.
2. Utvikle argumentasjonsstrategier bygget på forskning og faglig resonnering som kan brukes overfor myndigheter for å vise viktigheten og nytten av psykoanalyse og psykoanalytisk tenkning.
3. Utvikle strategier overfor myndighetene for å sikre økonomisk støtte til psykoanalytisk behandling og begrunne at psykoanalytisk kunnskap er viktig i forhold til alle psykiske lidelser.

4. Å utvikle et nettverk for psykoanalytisk forskning i de nordiske land som både kan drive med forskning på psykoanalyser og spre forskningsfunn til andre klinikere, og som kan brukes for å legitimere psykoanalytiske behandlinger.

For å nå disse målene er det opprettet tre fellesnordiske arbeidsgrupper:

- (1) *Arbeidsgruppe om psykoanalytisk forskning* som skal bidra til å spre forskningsfunn og etablere kontakter med andre psykoterapeutiske nettverk i de nordiske landene og andre steder (e.g. IPS research committees). Medlem fra Norge er Steinar Lorentzen.
- (2) *Arbeidsgruppe som ivaretar forhold til helsemyndighetene* som beskrevet i punkt 3, ovenfor. Leder der er Kari Høydahl, Norge.
- (3) *Arbeidsgruppe om "outreach" og psykoanalytisk skoloring* som skal bidra til å spre psykoanalytisk kunnskap til allmennheten og bidra til å vekke interessen for psykoanalytisk utdanning hos psykologer og psykiatere. Dette innebærer også å arbeide for at de psykoanalytiske foreninger og institutter blir attraktive for nye generasjoner som steder der faglig utvikling skjer og der det er gode muligheter for egen profesjonell utvikling. Leder er Hanne Bygholm, Norge.

Hver arbeidsgruppe vil møtes og også ha kontakt på Skype i løpet av prosjektperioden. De vil så forberede materiale for en arbeidskonferanse som vil finne sted i Sverige i 2010. Denne vil resultere i publikasjoner beregnet både for helsemyndigheter og for allmennheten. Arbeidet er nå i gang i alle tre komiteer. Sverre Varvin koordinerer arbeidet.

Utvalg for samfunnsrettede aktiviteter har i 2009 arrangert et åpent møte på Litteratur huset med den britiske psykoanalytikeren David Bell: *Paranoia in everyday life*. Sverre Varvin kommenterte foredraget. David Bell bidro også med innledning til diskusjon etter visning av filmen *Gjøkeredet* på Cinemateket i Oslo. Vi har nå gjennom to år fått til et godt samarbeid med Cinemateket i Oslo, og det er mulighet for flere arrangementer i fremtiden. Utvalget bidro for øvrig i forhold til Werner Bohlebers åpne foredrag i mai om *religiøs fundamentalisme* i Litteraturhuset. Sverre Varvin kommenterte også dette foredraget.

Jubileet som ble avholdt fredag 12. juni ble en ubetinget suksess. Ca 70 deltok, det var stor stemning og gode og interessante innspill. Vi takker festkomiteen; Merete Nergård, Sidsel Gilbert, Bernt Stokstad og Hanne Bygholm for grundig gjennomtenkt planlegging og strålende gjennomføring av arrangementet.

Styret har for øvrig arbeidet med en rekke saker:

- Budsjetstying
- Studieplanen. Styret har fulgt opp arbeidet med å revidere studieplanen og har hatt ett møte med komiteen og instituttrådet. Høringsmøtet med kandidater og medlemmer er satt til 19. januar 2010. Komiteens endelige rapport vil bli behandlet på årsmøtet 2010.
- Bulleteng. Kateksis er kommet ut med to numre i 2009. Vårnummeret inneholdt bl.a et intervju med Betty Joseph ved Kari Høydahl og en artikkel om Arvid Ås av Helge Sletvold. Høstnummeret hadde et intervju med Kjell von Krogh, en artikkel om Hamsum av Gerd Inger Voje og et innlegg om film av Fredrik Cappelen.

- Høringsuttalelser. Det har vært levert en høringsuttalelse fra foreningen. Den er ført i pennen av Shahram Shaygany og omhandler betydningen av psykodynamisk og psykoanalytisk forståelse innefor rusfeltet.
- Styret var med på å arrangere et større seminar med Peter Fonagy i oktober 2009. Seminaret var et samarbeidsprosjekt med Institutt for Psykoterapi, Norsk Psykologforening, Norsk Psykiatrisk forening og Norsk Barne- og ungdomspsykiatrisk Forening. Tema var; ” Why does psychotherapy work” Seminaret var meget vellykket med over 200 deltakere.
- Forskning. Forskningsutvalget har hatt to møter i 2009. Utvalget har ansvar for den norske delen av DPPT-prosjektet og er involvert i innsamling av forskningsmateriale. Det er gjennom rundskriv til medlemmene i foreningen innhentet en del informasjon om norske psykoanalytiske arbeidere. Ellers samler utvalget informasjon om internasjonale artikler, i hovedsak meta-analyser og oversiktsartikler.
- Styrets leder har hatt regelmessig samarbeid med de andre nordiske foreninger Om løpende saker spesielt knyttet til EPF og IPA. Det gjelder utdannings-spørsmål, forskning og organisering av arbeidet i EPF og IPA. Leder har deltatt på Council møter i EPF, og på møter for presidenter i IPA.

Medlemsmøter

Styret har i 2009 holdt 10 faglige møter, hvor av fire har vært godkjenningsforedrag. Videre har det vært holdt ett høringsmøte samt den vellykkede jubileumsfesten.

20.01. Høringsmøte: Forslag til endring av opptaksbestemmelsene til den psykoanalytiske Utdannelsen. Innføring av ett opptak.

03.02. Kari Hauge: Trettenåringen skriker av full hals til sin analytiker: Hvordan orker du å sitte i den stolen'a!!?

03.03. Eystein V. Våpenstad: ”Men du er jo profesjonell!!” Godkjenningsarbeid.

21.04. Hanne Strømme: ”ansikt til ansikt med hjelpeløshet”. Dynamiske prosesser i møte med nybegynnerterapeuter.

19.05. Kari Tenmann: Godkjenningsforedrag

12.06. Jubileumsfest

25.08. Hrefna Runarsdottir: ”En reise i bilder til ”Neverland” med Peter Pan”. Godkjenningsarbeid.

22.09. Torberg Foss: Tro og psykoanalyse.

24.09. Julia Kristeva, Direktør ved Institutt for tekst- og dokumentvitenskap og

psykoanalytiker; Faith and Psychoanalysis.

13.10. Elisabeth Thue. Godkjenningsforedrag.

08.12. Julemøte. Knut Stene-Johansen, Institutt for allmenn litteraturvitenskap: Psykoanalyse og Mat.

3. Virksomhetsrapport fra Instituttrådet

Instituttrådet har i 2009 hatt åtte møter. Det har i tillegg vært arrangert ett møte i Lærerforum i forbindelse med revidering av studieplanen.

Instituttrådet har i tillegg til den løpende saksbehandlingen av kandidatsaker arbeidet med:

1. Fortsettelse av arbeidet som ble påbegynt i 2008 med revidering av studieplanen.
2. Innføring av en mentorordning for kandidater
3. Det har blitt utarbeidet en høringsuttalelse knyttet til spesialistutdanningen for leger.
4. Instituttet har arbeidet for å få klarhet i juridiske aspekter knyttet til de kliniske delene av utdanningen. Det har vært søkt juridisk bistand hos professor Asbjørn Kjønstad i dette arbeidet.

Studieplanen.

Instituttrådet nedsatte sammen med Styret i 2008 en komité bestående av Anders Zachrisson (leder), Anne Kristin Rustad, Tormod Knutsen og Sturla Sveen, som skulle arbeide med en revidering av gjeldende studieplan. Komiteen har i 2009 lagt fram sitt foreløpige arbeid til diskusjon i Lærerforum, og Instituttrådet har gitt tilbakemeldinger til komiteens arbeid så langt. Komiteens endelige rapport legges fram for høring i foreningen i januar 2010, og vil bli behandlet på årsmøtet 2010.

Mentorordning.

Årsmøtet 2009 vedtok en ny opptaksordning som innebærer at kandidatene tas opp for hele utdanningen ved første opptak. Instituttrådet har arbeidet for å finne ordninger som sikrer at Instituttet har en god løpende kontakt med kandidatene i løpet av utdanning, særlig i den første perioden før kandidatene er i gang med seminarer. Det er som en del av dette arbeidet innført en mentorordning som er frivillig for kandidatene. Denne ordningen er i første omgang iverksatt for de nye kandidatene.

Høringsuttalelse vedr. spesialistutdannelsen for leger.

Høringsuttalelsen ble utarbeidet av Terje Nissen og Tormod Knutsen på vegne av Instituttrådet. Hovedfokus var å peke på nødvendigheten av å ivareta og videreutvikle den psykoanalytiske/psykodynamiske grunnholdning i den praktiske og teoretiske tilnærmingen (kontinuitet i pasientarbeid, psykoterapiveiledning, internundervisning, kurs), men også ved å peke på nytten av egenbehandling.

Det er viktig at et helhetlig behandlings- og menneskesyn ivaretas og at en unngår fragmentering av kunnskap. Psykiatrien som fagfelt er under stadig endring, og det er nødvendig med forskning innen ulike felt av psykiatrien for å øke bevisstheten om effektiv behandling. I denne sammenhengen ble det pekt på den forskningen som er foretatt omkring virkningen av psykoanalyse og psykoanalytisk psykoterapi, hvor det særlig er langtidseffekten

av behandlingen (dvs. i flere år etter avsluttet behandling) som utmerker seg i forhold til kortvarige og symptomrettede behandlingstiltak.

Juridiske problemstillinger

Instituttet har ønsket å avklare hvorvidt den praksis vi følger i dag i forbindelse med kandidatenes pasientbehandlinger, kliniske fremleggelse på seminarer, taushetsplikt, opplysningsplikt m.m. er i overensstemmelse med gjeldende lovverk og retningslinjer. Instituttet har søkt juridisk bistand hos prof. Asbjørn Kjønstad, som vil utferdige en endelig betenkning på nyåret 2010. De mest aktuelle lovene er pasientrettighetslovene og helsepersonellovene. Instituttrådet vil, med utgangspunkt i betenkningen, utarbeide retningslinjer og prosedyrer i henhold til betenkningen.

Kandidater

Instituttet fikk i 2009 syv nye kandidater. En kandidat valgte å avbryte utdannelsen. En søknad om opptak som kandidat ble avvist.

Det er innlevert syv skriftlige arbeider i 2009, fire av disse ble godkjent. To av arbeidene ble innlevert mot slutten av året og vil bli vurdert i 2010.

Rapport fra utvalgene

Opptaksutvalget (OU).

OU har i 2009 avholdt syv møter. Syv søknader om opptak til utdannelsen er behandlet, fire av disse kom inn i 2008 men ble behandlet i 2009. Alle ble tatt opp.

Videre har OU på oppdrag fra Styret og Instituttrådet drøftet prosedyren for saksbehandling der intervjuerne legger frem sin innstilling til OU, mens OU drøfter og innstiller uten at intervjuerne er tilstede. OU har så langt god erfaring med denne praksis.

Veiledningsutvalget (VU)

VU har hatt tre møter i 2009. To kandidater har fått progresjonen i de veiledede analysene innstilt til endelig godkjenning. To kandidater er godkjent i andre evaluering. Seks kandidater har fått godkjent oppstart på andre, evt. tredje veiledede analyse.

Det er fremdeles mangelfull innrapportering om spesielt oppstart av veiledninger samt første evaluering (anbefaling om oppstart av 2. veiledede analyse) VU vil arbeide frem en forenkling/endring av retningslinjene slik at rutinene fungerer bedre.

Veilederforum i mai 2009 hadde som tema pasientformidlingsordningen. Bettina Berdal innledet. Det ble også diskutert evaluering av kandidatenes progresjon i løpet av utdannelsen, spesielt i lys av kun ett endelig intervju ved opptak til utdannelsen.

Veilederforum i november 2009 drøftet hva slags kunnskaper, erfaringer og kvalifikasjoner som skal vektlegges ved godkjenning av utdannelsen. Innledning ved Anders Zachrisson.

Barne- og ungdomsanalytisk utvalg (BUU)

BUU har hatt 4 møter i 2009.

Barneanalyse seminaret ble fullført våren 2009 med to kandidater.

BUU har vært ansvarlig for å avholde barneanalyse forum. De har hatt ni møter i 2009. På Forum har det vært kliniske fremleggelse med barn ned til spedbarns alder.

BUU har oppdatert nettsidene om barneanalyse.

Barneanalytikergruppen, bestående av 6 medlemmer, har uavhengig av BUU arrangert inntaks møte hver 14. dag. Inntakstelefonen (46935409) har gått på omgang blant deltagerne. Vi har behandlet 34 nye henvendelser i 2009, barn fra 10 mnd. opp til 18 år.

Undervisningsutvalget (UU)

UU har hatt syv møter. Utvalget har hatt kontakt med kandidatene gjennom evalueringsmøter (ved oppstart (B1) og hvert 2. semester ellers for B-kursene, avslutningsevaluering av barne- og ungdomspsykoanalyseseminaret) og e-mail. UU har deltatt med to representanter i Studieplanutvalget. UU har deltatt i møter med A- og B-lærere i forbindelse med arbeidet med ny studieplan, og også i Lærerforum (samme sak).

Undervisningsutvalget har på vegne av Instituttet arrangert to kontaktmøter med nye kandidater. Det første i januar 2009, hvor samtlige inviterte møtte, og et i november, hvor fem av sju inviterte møtte. Dette er kandidater som er tatt opp til utdannelsen, men som ikke ennå har startet ordinær seminarundervisning. Disse møtene har hatt preg av orienteringsmøter, med åpning for å drøfte spørsmål om utdanningen kandidatene kommer med. Et av områdene som det siste møtet tok for seg, var den nye mentorordningen ved instituttet.

Undervisning for den psykoanalytiske utdanningen

Våren 2009:

B-kurs. 4. semester. Lærere: Anne Kristin Rustad og Per Anthi. Ni kandidater.

B-kurs 1. semester. Lærere: Anders Zachrisson og Torberg Foss. Seks kandidater.

Barne- og ungdomspsykoanalyse 4. semester (i samarbeid med BUU), lærer: Kari Hauge, 2 kandidater.

Høsten 2009:

B-kurs 5. semester. Lærere: Per Anthi og Anne Kristin Rustad. 9 kandidater.

B-kurs.2. semester. Lærere: Torberg Foss og Anders Zachrisson. 6 kandidater.

Det har ikke vært arrangert A-kurs i 2009.

Fellesforelesninger

Utvalget har arrangert fellesforelesninger i forskningsteori januar 2009, i samarbeid med Forskningsutvalget. Fellesforelesningene teller 10 undervisningstimer og er obligatorisk på linje med A- og B-kursene. Undervisere på dette kurset: Sverre Varvin, Steinar Lorentzen, Hanne Strømme (kandidat) og Erik Stänicke (kandidat).

Skrivekurs

Det er arrangert skrivekurs med Inge Refnin som lærer. Kurset startet opp i juni 2009 med fire kandidater, og ble avsluttet i desember. Til sammen seks samlinger.

Psykologkursene

Psykodynamisk fordypningsprogram i klinisk voksenpsykologi består av åtte kullsamlinger à to dager over fire semestre. Kursene gir, med utgangspunkt i psykodynamisk forståelse, kompetanse for arbeid innen offentlig og privat sektor. Innhold i kursene er utredning/diagnostikk, individualbehandling, gruppebehandling, og egne kurs rettet mot psykoser og alvorlige personlighetsforstyrrelser. Kurs i gruppe- og psykosebehandling gis i samarbeid med Institutt for Gruppeanalyse og SEPREP.

Programmet er bygget opp etter modell fra Norsk Psykologforening, og ekvivalerer med Norsk Psykologforenings 2-årige fordypningsprogram til spesialiteten i klinisk voksenpsykologi. Fordypningskurset arrangeres i samarbeid med Institutt for Psykoterapi.

Det første programmet med 24 deltagere ble gjennomført i perioden høst 2005 - vår 2007. Det andre programmet med 20 deltagere ble gjennomført i perioden høst 2007 - vår 2009. Begge programmene gikk med overskudd. Det er satt av et skjermet beløp til dekning av eventuelle underskudd på fremtidig programmer. Det tredje programmet med 24 deltagere startet opp høsten 2009.

Tilbakemeldinger fra deltagerne (gjennom skriftlige og muntlige evalueringer etter hvert kurs) har gjennomgående vært svært gode. Det er vårt inntrykk at det er en stor interesse blant psykologer for en psykodynamisk/psykoanalytisk orientert tilnæringsmåte i spesialistutdanningen, og at vårt tilbud dekker et tydelig behov. Styringsgruppen har derfor besluttet å starte neste program høsten 2010.

Det er også vårt inntrykk at dette tilbudet beforder en interesse for å søke videreutdanning ved Norsk Psykoanalytisk Institutt eller Institutt for Psykoterapi.

Legekursene

Det er avholdt to nye delkurs (nr. III i februar og nr. IV i november) med hhv. 22 og 19 deltakere. Kursene er Universitetskurs og godkjent som Legeforeningens videre- og etterutdanningkurs. Kursene er lagt opp som en kombinasjon av forelesninger over utvalgte emner, samt gruppearbeid hvor deltakerne presenterer kliniske eksempler. Rapport fra delkursene sendes UU/Institutttrådet, Legeforeningen, deltakerne og foreleserne.

Det tredje delkurset hadde som tema: Evaluering av pasienter til behandling. Terapeutisk prosess (overføring, motoverføring, motstand). Foreleserne var Solveig Bugge Lande, Ingeborg Horgen Skjøsberg og Tormod Knutsen.

Det fjerde delkurset hadde som tema: Intervensjoner og behandlingsteknikk i psykoanalyse og psykoanalytisk orientert psykoterapi. Forståelse og bruk av drømmer i behandling. Foreleserne var Esther Ringdal, Carl Ivar Dahl og Svein Haugsgjerd.

Kliniske seminarer med Michael Feldman

Det er avholdt to week-end kurs med Michael Feldman, som del av Instituttets etterutdanningstilbud. Seminarene har vært åpne for både medlemmer og kandidater, og det har vært egne grupper for læreanalytikere. På seminaret i juni var det 23 deltakere, i september 21.

Eksternt samarbeid

Det har i 2009 ikke vært avholdt samarbeidsmøte mellom Helsedirektoratet og utdanningsinstitusjonene som mottar økonomisk tilskudd. Det har vært knyttet spenning til hva som ville skje med den økonomiske støtten til instituttene når Opptrappingsplanen for psykiatri ble avsluttet i 2008. Instituttet har ikke fått noen nærmere informasjon om hva myndighetene tenker rundt instituttens virksomhet i årene framover, men det er forespeilet at virksomheten ved instituttene i større grad vil bli evaluert og vurdert. Instituttet mottok i 2009 økonomisk støtte fra Helsedirektoratet i tråd med søknad og budsjett.

Instituttet har deltatt på ett møte med Psykoterapiutvalget i Norsk Psykiatrisk Forening. Et viktig tema i kontakten med psykoterapiutvalget har vært hvordan instituttet framover kan bidra med kurs i spesialiseringen av leger. Samarbeidet med Institutt for Psykoterapi om spesialistkursene for psykologer løper fortsatt (se eget avsnitt).

Pasientformidlingen

Pasientformidlingen har i 2009 mottatt 36 skriftlige henvendelser om behandling. Utover dette har det vært en rekke henvendelser på telefon og e-post. En stor del av henvendelsene har ikke vært rettet spesifikt mot psykoanalytisk behandling, men psykoterapi generelt. Av de 36 henvendelsene er 29 vurdert ved årets slutt, hvorav to er overført til 2010. Sammenlagt står 12 på venteliste, eller har fått tilbud om- og startet i psykoanalytisk behandling. Sammenlagt har 22 trukket seg før - eller etter vurderingen, fått andre tilbud, eller har fått avslag. En god del av de som henvender seg har lidelser som sannsynligvis egner seg best for 2.

kontrollbehandling, eller for en erfaren terapeut. Flere av denne gruppen har i år fått avslag. Pasientformidlingen ønsker at medlemmer i foreningen tar i mot pasienter fra pasientformidlingen. Hvis det er interesse for dette blant medlemmer, kan pasientformidlingen finne frem til gode ordninger for å ivareta både pasienter som er for vanskelig som kontrollkasus, og de som av andre grunner ikke får tilbud om behandling fra kandidatgruppen.

Pasientformidlingen tar gjerne imot innspill og tilbakemelding om medlemmers og kandidaters ønsker.

Kinaprojektet

Kinaprojektet, som er del av Norges helsesamarbeid med Kina, fortsatte i 2009 med støtte fra Helse- og omsorgsdepartementet v/Helsedirektoratet.

1. Kurset i Wuhan fortsatte med 3. og 4. del kurs i februar og september . Samarbeidspartnere er Wuhan psykiatriske hospital og Wuhan byregjering. Kurset har vel 110 deltakere og har et grunnkurs i psykodynamisk psykoterapi og et kurs i veiledning i psykodynamisk psykoterapi.
2. Det ble startet et nytt i kurs i Beijing i samarbeid med Prof. Yang Yunping, Anding psykiatriske sykehus, Beijing Capital University. Det ble avholdt kurs i mai og oktober. Kurset har ca 80 deltagere og er beregnet å gå i tre år.
3. I februar startet seminarundervisning i den nye psykoanalytiske utdannelsen i Kina. Det er ni kandidater. Alle går i læreanalyse hos en tysk læreanalytiker bosatt i Beijing. Norske læreanalytikere (Gullestad, Kristiansen, Zachrisson og Varvin) er sentral i seminarundervisningen. Fra 2010 begynner også kliniske seminarer.

4. Virksomhetsrapporter fra andre utvalg og verv

4.1 Rapport fra etikkutvalget

Etikkutvalget har i 2009 bestått av Kari Holm, Bjørn Killingmo og Anders Zachrisson (leder). Utvalget har mottatt en henvendelse fra Styret vedrørende helsemessige forhold hos et medlem. Medlemmet møtte etter eget ønske Styret og Utvalget og redegjorde for sin situasjon. Utvalget avga deretter en betenkning til Styret.

Utvalget er åpent for uformelle henvendelser og forespørsler og står til disposisjon for medlemmer og kandidater som ønsker bistand med fagetiske spørsmål. Holdningen i Utvalget er at terskelen for å ta kontakt skal være lav.

4.2 Rapport fra The Scandinavian Psychoanalytic Review

Redaksjonen for året 2009 har bestått av David Titelman, Sverige, hovedredaktør, Erkki Äärelä, Finland, kasserer, Susanne Lund, Danmark, Jurgen Reeder, Sverige, og Helge Sletvold, Norge.

Det har vært avholdt ett redaksjonsmøte i år; i Stockholm 9-10 oktober. Kontakten og samarbeidet resten av året holdes ved hjelp av e-post. Det gjelder også samarbeidet med kolleger som utfører fagfelle vurderinger.

Manuskripttilgangen er fortsatt dårlig og det er ønskelig med økt tilgang på gode manuskripter, noe som ville bidratt til å produsere tidsskriftet i rett tid.

I årgang 32 – 2009 har det vært ett norsk bidrag; en brief communication ved Sverre Varvin hvor han kommenterer en artikkel av Esa Roos. Det er uvanlig at det er så lite stoff fra Norge.

Tidsskriftets økonomi er akseptabel, og antall abonnenter er nokså stabilt. Abonnementsprisen beholdes uforandret; DKK 430,-.

Redaksjonen har stadig problemer med å få ferdigprodusert og sendt ut tidsskriftet i rett tid. Hovedredaktøren bruker mye energi og tid på samarbeidet med forlag og trykkeri, men det oppstår allikevel vanskeligheter rundt kommunikasjonen. På siste redaksjonsmøte ble det derfor vedtatt å utrede et evt. bytte av forlag.

Helge Sletvold kommer til å gå ut av redaksjonen i løpet av 2010. Ny norsk redaktør vil bli valgt på årsmøte. Helge Sletvold vil imidlertid delta på neste redaksjonsmøte, som blir under den nordiske kongressen i Helsingfors i august d.å.

Redaksjonen oppfordrer medlemmer og kandidater til også å ha dette tidsskriftet i tankene når man arbeider med manuskripter.

4.3. Rapport fra valgkomiteen

Valgkomiteen har i 2009 bestått av Helge Sletvold (leder), Mary Cosgrove Sjaastad og Reidar Armann Nilsen. Komiteen har i denne perioden hatt ett telefonmøte og for øvrig samarbeidet ved hjelp av e-post. To av komiteens medlemmer har deltatt på et møte med styret.

Valgkomiteen legger frem sin innstilling for årsmøte.

4.4 Rapport fra biblioteksutvalget

Biblioteksdatabasen er i løpet av 2009 oppgradert fra en DOS-basert versjon av Mikromarc til den Windows-baserte Mikromarc 2. En versjon 3 av dette programmet er på markedet, men ble ansett som unødvendig avansert for vårt bibliotek. Konverteringen fra gammelt til nytt system utførte utvalget selv. Bibliotekenes IT-senter har gitt sekretær og leder for utvalget en innføring i det nye systemet. Det er startet en gjennomgang av alle bøker for å se om disse er korrekt registrert i datasystemet og hvorvidt eksemplarer er mistet/stjålet. Til dette har vi fått hjelp av Ekaterina Loskutova. Dette arbeidet vil fortsette i 2010. Deretter ønsker vi å gjøre biblioteket tilgjengelig på internett slik at alle kan få tilgang til informasjon om hvilke bøker som finnes i biblioteket, og hvilke som er utlånt eller er på hyllen. I den forbindelse vil utlån

etter hvert måtte registreres direkte på PCen og ikke i utlånsboken slik som nå. Det er innkjøpt 18 nye bøker i 2009.

Utvalget har i 2009 bestått av Torberg Foss, Reidar Armann Nilsen og Bernt Stokstad (leder).

4.5 Orientering om medlemmenes internasjonale virksomhet

EPF har etablert *Working parties*, med deltagelse fra de europeiske foreningene og med oppgave å bidra til utviklingen av psykoanalysen på ulike områder. De norske deltagerne er:

Working Party on Education	Anders Zachrisson
Working Party on the specificity of Psychoanalytic treatment today	Anders Zachrisson (konsulent)
COWAP. IPA	Gerd Inger Voje

Anders Zachrisson er medlem av IPA's Dues advisory committee, av IPA's Sponsoring Committee of The Moscow Psychoanalytic Study Group og reviewer for The Tyson Prize.

Sverre Varvin er leder av EPF's Working Group on Trauma.

Inntil IPA's nye administrasjon overtok sommeren 2009:

Medlem av IPA's Committee on Conceptual Research og DPG's Board Provisional Society Facilitating Committee

Fra sommeren 2009 medlem av IPA's committee on Empirical Research, og China Committee, IPA; chair of subcommittee on Admission and Progression (A&P).

Medlemmer i A&P er Siri Gullestad, Anders Zachrisson og Sølvi Kristiansen.

Fra sommeren 2009 medlem i Working on Conceptual Integration, IPA.

Sverre Varvin ble i 2009 valgt til æresmedlem i DPG (Deutsche Psychoanalytische Gesellschaft, og sitter også i komiteen for den tysk-nordiske konferanse som skal være i september 2011.

Per Vaglum var inntil sommeren 2009 medlem av IPA's Standing Committee on Psychoanalytic Research.

Hanne Strømme er medlem av IPA's Committee on Education in Training and Research Methodologies.

VEDLEGG

5. Ekstern faglig virksomhet utført av Foreningens medlemmer og kandidater

Fra aktivitetsundersøkelsen i 2009 er det kommet inn 70 rapporter fra medlemmer og kandidater av 129 mulige. Av de innkomne rapportene har 61 medlemmer og kandidater rapportert aktivitet som omfattes av skjema.

Tallene viser at det er noe nedgang i det totale antall innkomne rapporter i forhold til 2008. Imidlertid er det liten endring hva gjelder det antall som har rapport relevant aktivitet. Det betyr at det stadig er et stort flertall psykoanalytikere som bidrar med kunnskapsformidling i tillegg til sine pasientbehandlinger. Vi ser også at mange kandidater bidrar faglig både med forelesninger og artikler med psykoanalytisk relevant innhold.

5.1 Veiledning

Veiledning – antall individer og

Grupper

	Individer	Ant. Veileder	Grupper	Ant. veiledere
Psykoanalyse (NPI):	41	10	0	-
Psykoterapi (IFP):	34	21	2	1
Obligatorisk veiledning i psykoterapi for 1 leger i spesialistutdanning:		89	19	1
Klinisk veiledning for psykologer til spesialitet:		32	17	1
Forskningsveiledning:		19	5	1
Praksisveiledning for psykologistudenter:	15	5	0	0
Annen veiledning:	34	11	79	11
Totalt:	264		84	

Veiledning i Norge
Gjennomsnitt antall timer pr. uke

Individer:	3,5 timer gj.sn. pr. uke	Antall veiledere: 47
Grupper:	1,7 timer gj.sn. pr. uke	Antall veiledere: 11

Veiledning i utlandet
Totalt antall timer

Individer:	265 timer	Antall veiledere: 9
Grupper:	256 timer	Antall veiledere: 8

5.2 Psykoanalytisk relatert undervisning

Lærer og/eller gjestelærer ved seminarer, smågrupper eller lignende eller holdt foredrag. Innledninger ved kurs eller seminarer teller ikke som separat foredrag.

	Kurs	Seminar/undervisning	Foredrag
Norsk Psykoanalytisk Institutt:	12	6	7
Institutt for Psykoterapi:	2	15	3
Andre utdanningsinstitusjoner:	13	12	20
Offentlig helseinstitusjoner:	11	15	46
Utlandet:	12	61	24
Annet:	9	0	8
Totalt:	59	109	108

5.3 Forelesninger og foredrag

Hans-Peter Broch

- Objektrelasjonsteori og kontroll-mestringsteori. Et møte.
Foredrag på Internasjonal konferanse på Cuba for leger og psykologer.
- ”Psychoanalysis in Norway.”
Internasjonal konferanse i Havanna, Cuba for leger og psykologer
- ”Om Masochisme.”
Foredrag i Almagro, Castilla-La Mancha, i Spania for leger og psykologer

Fredrik Cappelen

- En barneterapi; Psykoanalytisk orientert psykoterapi med et barn. Foredrag holdt i Gøteborg for psykologistudenter.

Øivind Ekeberg

- Flere forelesninger om kriser og traumer for leger, Oslo og A-hus.
- Flere forelesninger om hvordan forstå og følge opp pasienter etter selvmordsforsøk.
- Post traumatic stress disorder after being exposed in the media – a case report. 11th European Conference.
- on Traumatic Stress, Oslo
- Impact of the Tsunami on patients and relatives in Norway. 11th European Conference on Traumatic Stress, Oslo.

Karl Eldar Evang

- ”Motoverføring ved behandling av spiseforstyrrelser. Opplevelsen hos behandler av den egne kroppen.” Forelesning for psykologer og psykiatere ved Vinderen Psykiatriske avd.
- ”Mat er ikke bare mat. Om matens psykologi”. Foredrag for en gruppe ernæringsfysiologistudenter, Oslo

Torberg Foss

- ”Close to the particular” presentasjon av avhandling pluss ”religiøs tro og psykoanalyse” på dagsseminar ved Universitets sykehuset i Stavanger.
- Innlevert og forsvart doktoravhandling; ”Close to the Particular. The Constitution of Knowledge from Case Histories in Psychoanalysis” ved Institutt for filosofi, idehistorie og klassiske fag. Universitetet i Oslo
- To prøveforelesninger: ”Bewildered by Sex”, ”The Epistemology of Psychoanalysis. UIO.

Svein Friis

- Utvikling av et miljø for klinisk forskning. Engø Gård, Tjøme. FOU-avdelingen. A-hus.
- Erfaringer fra evaluering av Opptrappingsplan for Psykisk helse. Oslo
- Main results of the TIPS- project, København. ISPS Konferanse.

Ingrid Guldvog

- "Se meg ! Om relasjonenes betydning for utvikling og samspill"
Foredrag ved Origosenteret, Kirkens Bymisjon

Siri Gullestad

- Psykoanalysen før og nå, Psykologisk institutt, Psykologstudenter.
- Dynamisk psykoterapi, Psykologisk institutt, Psykologstudenter.
- Attachment and loss, Wuhan, Kina, psykologer og leger.
- Affirmation, Wuhan, Kina, psykologer og leger.
- Hva er evidensbasert psykoterapi? Oslo, psykologer og leger.
- Empati under press, Oslo, psykologer, leger, helsepersonell.
- Kan vi stole på psykoanalysen? Østfold, psykologer, leger, helsepersonell.
- I begynnelsen var affekten, Oslo/ Østfold, psykologer, leger, helsepersonell.

Kari Høydahl

- Å bli befolket av sin analysand. Om overføringskjærlighet og erotisert motoverføring. Foredrag på medlemsmøte på Institutt for Psykoterapi.

Bjørn Killingmo

- Psykoanalytisk foredrag for psykologer og leger, Sykehuset i Moss.
- Undervisning på fordypningsseminar for psykologer i regi av NPI og IFP, Oslo

Tormod Knutsen

- Kan Psykoanalysen gi et meningsfullt bidrag til forståelse og behandling av rus og rusmiddelrelaterte problemer? Kurs i psykoanalytisk psykoterapi for leger, Oslo.
- Motoverføringen i klinisk arbeid med rusmisbrukere. Kurs i psykoanalytisk psykoterapi for leger, Oslo

- Terapeutisk prosess og samtidig bruk av medikamenter ved psykoterapi og psykoanalyse. Kurs i psykoanalytisk psykoterapi for leger, Oslo.

Sølvi Kristiansen

- ”Drømmen som arbeid - å arbeide med drømmen”, Nordlandssykehuset, Bodø. Åpent foredrag for helsepersonell og andre.

Kjell von Krogh

- Musikkens betydning for Ole Bull (1810-1880) - En psykoanalytisk studie, Oslo.
- Seminar: ”Et visuelt, musikalsk og psykologisk portrett av Ole Bull”, Oslo.
- ”Streiftokt i Wilfred R. Bion’s tenkning”, DPS Grimstad.

Bjørn Lande

- ”Tilknytningsteori adskillelsesproblematikk” og ”de vanskelige internaterfaringene”. Undervisning holdt for voksne internatskolebarn. Vagsjöfors, Sverige.

Solveig Bugge Lande

- Overføring - teoretiske og kliniske perspektiver. Hvordan identifisere og forstå fenomenene bak begrepet. Kurs i psykoanalytisk psykoterapi for leger, Oslo.
- Om motoverføring. Samme kursrekke, Oslo.
- Om motstandsfenomener i psykoterapi og psykoanalyse. Samme kursrekke, Oslo.

Steinar Lorentzen

- Undervisning om forskning på Psykoanalyse og psykodynamisk terapi. Kandidater NPI.
- Foredrag om forskning på analytisk gruppeterapi. Dublin.
- Effekt av kort- og langtids psykodynamisk gruppepsykoterapi. Bolzano, Italia.
- Terapeutisk allianse i kort- og langtids psykodynamisk gruppepsykoterapi. Santiago, Chile.

Alice Marble

- Motivation and change in self regard. SPR konferanse, Bolzano, Italia.

Roar Olsen

- Hvordan møte den vanskelige pasienten. Sykehuset Østfold HF. Alle faggrupper.
- Avhengighet og profesjonalitet. Oslo. Spesialisering for psykologer.

Lars Christian Opdal

- Psykodynamisk forståelse av lege-pasientforholdet. Psykiatriveka, Bergen.
- To forelesninger om psykodynamisk psykoterapi, A-hus.

Inge Refnin

- "Resistance" Kinesiske kandidater i psykoterapi, Wuhan, Kina.
- "Interpretation" . Samme anledning.

Esther Ringdal

- Tolkninger i psykoanalytisk terapi. Kurs for leger.

Linda Johanne Rolfsen

- Noen psykoanalytiske perspektiver på psykose. Lillestrøm poliklinikk, leger, psykologer og sykepleiere.
- Om overføring og motoverføring. Samme sted og målgruppe.

Anne Kristin Rustad

- Psykoanalytisk orientert barneterapi/spedbarnsobservasjon. Foredrag og klinisk seminar for barneterapeuter. København.
- Om psykoanalyse. Undervisning for leger i spesialisering. Oslo.
- "Det traumatiserte barnet"- traumatisk repetisjon – mellom historisk sannhet og psykisk realitet illustrert ved en barneanalyse. Stockholm.
- Klinisk seminar om psykoanalytisk orientert psykoterapi. Stavanger.
- Månedlige kliniske seminarer i barneterapi ved BUP-vest, Oslo.

Shahram Shaygani

- Psykodynamisk perspektiv på ruslidelser. Ullevål sykehus, leger og psykologer.
- Psykologisk avhengighet. Leger og psykologer. LAR Øst.
- Biologisk perspektiv på ruslidelser. Leger og psykologer. LAR Øst.
- Forståelse av terrorisme ut fra en psykoanalytisk modell. Leger i spesialisering. Gaustad.
- Negative motoverføringer i arbeid med vanskelige pasienter. Alle yrkesgrupper. ROP, Tøyen DPS.
- Heldags seminar: Psykodynamisk perspektiv på rus. Leger og psykologer. Holmlia DPS.
- Psykodynamisk diagnostikk. Nordisk kongress for personlighetsforstyrrelser.
- Å arbeide med sine egne reaksjoner som behandler for behandlingsresistente pasienter.
- Bruk av egne reaksjoner i arbeid med spiseforstyrrelser. RASP, Oslo.
- Bruk av egne reaksjoner i arbeid med ruspasienter. Intern undervisning – leger og psykologer. Avdeling for avgiftning av Narkotika.
- Hva er avhengighet?
- Empati og empatiens begrensninger.

Ingeborg Horgen Skjønsberg

- Undervisning ved legekursset ved NPI. Fokus på de innledende samtalene.

Helge Sletvold

- Nevropsykoanalyse, foredrag på Nidaros DPS.

Hanne Strømme

- Et psykoanalytisk informert forskningsintervju. Seminar for kandidater ved NPI.
- Ansikt til ansikt med hjelpeløshet. Om veiledning av psykologistudenter . NPI.
- Det indre drama i nybegynnerterapeuten. Om veiledning av psykologistudenter”. Norsk Psykologforenings toårig opplæringsprogram for veiledere.
- ”Bruk av egne følelser som instrument i behandlingen. Overføring og motoverføring”, internundervisning ved Senter for psykisk helse, barn og ungdom, Oslo universitetssykehus.
- ”Pedagogens forståelse av egne følelser i møte med eleven. Om overføring og motoverføring.”, Sogn skole (spesialskole), for lærerne.

- ”Det indre drama i begynnerterapeuten. Om veiledning av psykologistudenter.” Psykologisk institutt, UIO. For praksislærerne.
- ”Hjelpeløshet i veiledning. Hvordan skille sak/person i veiledning og undervisning.”
Sogn skole (spesialskole), for lærerne.

Per Vaglum

- Narsissisme og rus. Seraf, Oslo
- Psykiaterens rolle og identitet, Gunnkurs i psykiatri og undervisning Lovisenberg , Oslo.
- Psykodynamisk psykoterapi. Grunnkurs i psykiatri.
- Finnes det en psykiatrisk kjerneholdning - som kan læres? Foredrag for Spesialitetskomiteen i psykiatri kurs for undanningsledere.

Sverre Varvin

- Supervision in mental health institutions, Psykiatere og psykologer, Wuhan, Kina.
- Trauma, loss and Grief. Samme sted.
- Kommentar til foredraget: Ideality and Destructiveness – Toward a Psychodynamic of Religious Fundamentalism, Werner Bohleber. Frankfurt am Main, Tyskland. Psykoanalytikere.
- Traumatisering og flukt, Fagforum for etniske minoriteter. Helsearbeidere.
- Kommentar til foredrag av Werner Bohleber om terror og terrorisme. Litteraturhuset, Oslo. Alment publikum.
- Ledet utdanningskurs i psykoterapi, Beijing. Psykiatere og psykologer.
- On treatment of the traumatized patient, Beijing. Psykiatere og psykologer.
- Utdanning for psykoanalytikere I Kina, To delkurs I Beijing.
- Resilience as developmental and interactional trajectory. Complex trauma: Attachment, personality and life circumstances for traumatized refugees, with special emphasis on results from Adult Attachment Interview and the Rorschach method. Europeisk traumekonferanse, Oslo.
- Traumatized refugees entering psychiatric outpatient treatment – background characteristics, traumatic experiences. Målgruppe: helsearbeidere og forskere.
- “Phenomena or data? Qualitative and quantitative research strategies in psychoanalysis”.
International psychoanalytical congress.
- Psychoanalysis in societies under stress. Samme sted.
- Flyktningepasienten – en såret overlever. Foredrag ved NKVTS 5års jubileum. Forskere.

- Trauma, Zeit, symbolisierung und trauern. Göttingen, Tyskland. Psykoanalytikere.
- Kasuspresentasjon. Samme sted.
- The past in the present: the traumatized patient's difficulties with symbolization of affective experiences. Utdanning for psykoanalytikere. Wuhan, Kina.
- From theoretical to practical knowledge: how to help candidates personalize their knowledge in psychotherapy. Wuhan, Kina. Psykiatere og psykologer.
- The modernization process: development, trauma and aggression. Chinese congress on psychoanalysis. Shanghai, Kina. Psykiatere, psykologer og psykoanalytikere.
- Phenomena or data? Qualitative and quantitative research strategies in psychoanalysis. Samme sted, samme målgruppe.
- Panelinnlegg: Psychoanalysis in China. Samme sted, same målgruppe.
- Clinical and extra-clinical trauma research in psychoanalysis: Posttraumatic nightmares and symbolisation processes. Stockholm. Målgruppe: forskere.
- Heldags kurs om forståelse og behandling av traumatiserte flyktninger. Stavanger. Målgruppe: psykiatere og psykologer.
- Migrasjon og psykisk helse – forståelse og behandling. Helse og sosialarbeidere. Oslo
- Behandling av traumatiserte i norsk psykiatri. Foredrag for kinesisk helsedelegasjon.

Eystein Våpenstad

- Psykoanalytisk barnepsykoterapi, seminar, RBUP-Vest Bergen, psykologer og leger i spesialistutdanning.

Anders Zachrisson

- Neutralitet, ømhet og den terapeutiske relasjonen. Oslo og Stavanger. Psykologer og leger.
- Narsissisme, et komplekst fenomen. Oslo. Psykologistudenter og psykologer.
- Psychoanalytic work with adolescents. Praha. Psykologer og leger.
- The therapeutic relationship. Wuhan. Psykologer og leger.
- Psychodynamic psychotherapy. Anding. Psykologer og leger.
- The therapeutic setting. Anding. (Beijing). Psykologer og leger.
- Ethics and psychoanalytic method. Wuhan. Psykologer og leger.
- Oedipal dynamics in the analysis of a boy. Slovenia. Psykologer og leger.
- Countertransference and analytic relationship. Moskva. Psykologer og leger.

Anne Christine Østrem

- Om korttids terapi med bla psykodynamisk tilnærming. For en gruppe på 10-12 psykiatere og nevrologer. Helse sør-øst

5.4 Publikasjoner

Espen Bjerke

- "Trenger vi overjeget?" TDnlf nr 1, 2009.

Øyvind Ekeberg

- Grøholt B, Ekeberg Ø. Prognosis after adolescent suicide attempt: Mental health, psychiatric treatment, and suicide attempts in a nine-year follow-up study. *Suicide Life Threat Behav* 2009; 39: 125-36.
- Kjølseth I, Ekeberg Ø, Steihaug S. Why do they become vulnerable when faced with the challenges of old age? Elderly people who committed suicide, described by those who knew them. *Int Psychogeriatr* 2009; Sep 14: 1-10.
- Kjølseth I, Steihaug S, Ekeberg Ø. Why suicide? Elderly people who committed suicide – their experience of life in the period before their death. *Int Psychogeriatr* 2009 Oct; 21
- Dieserud G, Ekeberg Ø. Hvordan forstå selvmordsatferd. I Michael Helge Rønnestad og Anna von der Lippe. I *Det kliniske intervjuet* (s. 230-56). Gyldendal Akademisk Forlag AS 2009.

Svein Friis

- Jonsdottir H, Friis, S, Horne R, Pettersen KI; Reikvam Å, Andreassen OA. Beliefs about medications: measurement and relationship to adherence in patients with severe mental disorders. *Acta Psychiatr Scand* 2009; 119; 78-84.
- Joa I, Johannessen JO, Langevald H, Friis S, Melle I, Opjordsmoen S, Simonsen E, Vaglum P, McGlashan T, Larsen TK. Baseline profiles of adolescent vs. adult-onset first-episodes psychosis in early detection program. *Acta Psychiatr Scand* 2009; 119; 494-500.
- Faerden A, Vaskinn A, Finset A, Agartz I, Barret EA, Friis S, Simonsen C, Andreassen OA, Melle I. Apathy is associated with executive functioning in first episode psychosis. *BMC Psychiatry* 2009 ; 8;9;1
- Birkenaes AB, Birkeland KI, Friis S, Opjordsmoen S, Andreassen OA. Hormonal markers of metabolic dysregulation in patients with severe mental disorders following olanzapine treatment under real life conditions. *Journal of clinical psychopharmacology* 2009; 29("): 109-116.

Siri Gullestad

- Gullestad, S.E. (2009). Diagnose for hva? I: Gullestad, S.E., Killingmo, B. & Magnussen, S. (red.). *Klinikk og laboratorium. Psykologi i 100 år*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Gullestad, S.E., Killingmo, B. & Magnussen, S. (2009) (red.). *Klinikk og laboratorium. Psykologi i 100 år*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Reichelt, S., Gullestad, S.E., Hansen, B.R., Rønnestad, M.H., Torgersen, A.M., Jacobsen, C.H., Nielsen, G.H. & Skjerve, J. (2009). Nondisclosure in psychotherapy group supervision: The supervisee perspective. *Nordic Psychology* 2009, Vol. 61 (4), 5-27.
- Skjerve, J, Nielsen, G.H., Jacobsen, C.H., Gullestad, S.E., Hansen, B.R., Reichelt, S., Rønnestad, M.H. & Torgersen, A.M. (2009). Nondisclosure in psychotherapy group supervision: The supervisor perspective. *Nordic Psychology* 2009, Vol. 61 (4), 28-48.
- Nielsen, G.H., Skjerve, J, Jacobsen, C.H., Gullestad, S.E., Hansen, B.R., Reichelt, S., Rønnestad, M.H. & Torgersen, A.M. (2009). Mutual assumptions and facts about nondisclosure among clinical supervisors and students in group supervision: A comparative analysis. *Nordic Psychology* 2009

Kari Hauge

- Prèsentation de cas. *Adolescence Psychothèrapie IV*, Nr. 67

Tormod Knutsen

- "Noen momenter vedrørende psykoanalysens historie i Norge", *Kateksis nr.1 / 2009*
- De svakeste av de svake (Om metadonbarna). *Debattinnlegg i Aftenposten*. 2009.

Kjell von Krogh

- Eigen, M.(2009). *Flames from the Unconscious. Trauma, Madness and Faith*. Karnac 2009. Bidrag til boken gjennom deltagelse i internettgruppen 'bioncollective.', se ref. p. xii.
- E-post intervju ved Kari Høydahl, *Kateksis Nr. 2/2009*, ss. 14 - 19.

Steinar Lorentzen

- Bakali, J.V., Baldwin, S.A., & Lorentzen, S. (2009). Modeling group process constructs at three stages in group psychotherapy. *Psychotherapy Research*, 19(3):332-343.
- Bakali, J., Baldwin, S.A., & Lorentzen, S. (2009). Modeling group process constructs at three stages in group psychotherapy. *Psychotherapy Research*, 19(3):332-343.
- Lorentzen, S. (2009). Miljøterapi av borderlinepasienter. Fokus på motoverføringsreaksjoner i staben. *Matrix*, 26(1), 158-176.
- Larsson, S., Lorentzen, S, Mork, E., Steen, N.E., Lagerberg, T.V., Berg, A.O., Aminoff, S., Agartz, I., Melle, I., & Andreassen, O. A. (2009). Age at onset of bipolar disorder in a Norwegian catchment area sample. *Online Journal of Affective Disorders* Nov. 2009.

Shahram Shaygani

- Behandling av opioid abstinens *Tidsskriftet for den norske legeförening* 2/2009.

Per Vaglum

- Legens utfordringer. Om følelsesmessige sider ved legeyrket. Gyldendals akademiske 2009.
- Hva er en psykiater? Tidsskrift for den norske legeforening 2009, 129, s. 1478-1480.

Sverre Varvin

- What do we know about what works on psychoanalysis and psychoanalytic psychotherapy: Research findings, clinical experience and experience from psychotherapy in China. In: CHINESE PSYCHOTHERAPY IN DIALOGUE(CPID), no 2. 2009.
- Psychoanalysis in Norway. A historical survey. In: CHINESE PSYCHOTHERAPY IN DIALOGUE(CPID), no 2. 2009.
- Varvin, S. & Aasland OG (2009). Legers forhold til flyktningpasienten. Tidsskr Nor Legeforen; 129:1488-90.
- Love and otherness. Scand. Psychoanal. Rev. 32, 56-58, 2009.
- Det Nordiska Jubiléet: Dansk-Norsk foreningen 75 år. Bulletin for den Svenska psykoanalytiske föreningen. Nr 46. 2009.

Eystein Våpenstad

- Espen Idås & Eystein Victor Våpenstad (2009): Er vi best i klassen, eller skaper vi en tragedie? Tidsskrift for norsk psykologforening, 46, 878-881.

Anders Zachrisson

- Countertransference and changes in the psychoanalytic relationship. International Forum of Psychoanalysis. 18: 177-188. 2009.